

KS. TADEUSZ ZADYKOWICZ
Instytut Teologii Moralnej KUL

PŁCIIOWOŚĆ LUDZKA W KONTEKŚCIE MIŁOŚCI

SPRAWOZDANIE Z SYMPOZJUM

2 grudnia 2004 r. odbyło się sympozjum pt. „Płciowość ludzka w kontekście miłości” zorganizowane przez Instytut Teologii Moralnej KUL. Otwarcia sympozjum dokonał ks. prof. dr hab. Stanisław Wilk, Rektor KUL. W swoim słowie Ks. Rektor zaznaczył, że problematyka człowieka, jego rozwój budzi zawsze żywe zainteresowanie. W to zainteresowanie wpisuje się także ludzka płciowość; choć ta nie zawsze jest właściwie rozumiana. Zadaniem Kościoła jest zatem poszukiwanie pełnej prawdy o ludzkiej płciowości, której nie da się w pełni odczytać poza kontekstem miłości. Ks. Rektor pogratulował organizatorom trafnego wyboru tematyki sympozjum, a na ręce ks. prof. dr hab. Janusza Nagórniego – Dyrektora Instytutu Teologii Moralnej KUL – złożył podziękowanie prelegentom oraz życzył światła Ducha Świętego podczas obrad.

Pierwszą sesję poprowadził dr hab. Andrzej Derdziuk OFM Cap, prof. KUL. Wypełniły ją dwa referaty oraz dyskusja. Pierwszy referat wygłosił ks. prof. dr hab. Janusz Nagórny. Tematyka wystąpienia dotyczyła *personalistycznej koncepcji płciowości*. Prelegent przedstawił ją na tle współczesnej kultury, która – jak się wyraził – banalizuje płciowość. Odnosząc się do redukcyjnych koncepcji płciowości, podsycanych przez takie współczesne zjawiska, jak: mentalność konsumpcyjna, hedonizm, egoizm, kryzys odpowiedzialności, Mówca wskazał na najgłębszą podstawę tego kryzysu, którą stanowi desakralizacja – oderwanie płciowości od Boga. Odwołując się do nauczania Jana Pawła II, a zwłaszcza do encyklik *Veritatis splendor* i *Evangelium vitae*, ks. Nagórny podkreślał, że ludzka płciowość powinna być odczytywana w duchu integralnej koncepcji człowieka. To w ramach tej integralnej koncepcji człowieka należy widzieć także ludzką cielesność i znaczenie ciała. Autor ukazał też istotę ludzkiej płciowości wskazując na jej zasadnicze wymiary:

relacyjność, komplementarność oraz charakter etyczny. Ostatnia część referatu została poświęcona zagadnieniu „płciowość a miłość”

Drugi z referatów wygłosiła p. dr Dorota Kornas-Biela. Został on zatytułowany: *Ku dojrzałemu przeżywaniu płciowości*. Wychodząc od prawdy, że płciowość została człowiekowi dana a zarazem zadana, Prelegentka wskazała na dynamizm tego podstawowego wymiaru człowieka, który go określa i stanowi sposób jego bytowania. Autorka podkreśliła, że jedynie płciowość zintegrowana przez miłość jest zdolna do daru z siebie. Zadanie formowania płciowości wymaga czasu i wysiłku. Jest to proces, który nie może być ograniczony do instruktażu. Przeciwnie, jako proces obejmujący całego człowieka, powinien zawierać takie elementy, jak: przygotowanie do identyfikacji, akceptacja własnego ciała, zdobycie wiedzy i umiejętności związanych z rolami płciowymi, socjalizacja (wyrobienie stosunku do płci przeciwnej), uczenie się różnych form wyrażania miłości, uczenie się wierności sobie, wyrzeczeń, ofiarności, podporządkowanie cielesności nadrzędnym celom, uwzględnianie przy podejmowaniu decyzji perspektywy innych osób, kształtowanie zdolności tworzenia trwałych więzi, wprzęgnięcie seksualności w funkcje miłości. Pani D. Kornas-Biela poświęciła znaczną część swojego wystąpienia wychowaniu do dojrzałego przeżywania seksualności na poszczególnych etapach rozwoju, począwszy od okresu prenatalnego poprzez okres niemowlęcy, średnie dzieciństwo, młodszy wiek szkolny, wiek młodości aż po wiek dojrzały. Ukazując dynamizm ludzkiej płciowości, Prelegentka wskazywała na rolę konkretnych oddziaływań wychowawczych: od pierwszych sygnałów uczuciowych i społecznych, będących lekcją uczuć i poczucia własnej wartości udzielaną jeszcze w okresie prenatalnym, poprzez bliskie kontakty dotykowe, wzrokowe, głosowe w okresie niemowlęcym, poniemowlęcym i we wczesnym dzieciństwie, służące kształtowaniu poczucia tożsamości, odrębności, identyfikacji płciowej, granic własnego ciała, przywiązania do jednej, bliskiej osoby, aż po odkrywanie swojej roli w tworzeniu własnej „biografii”, a przez to kształtowanie identyfikacji z własną płcią.

Po referatach odbyła się dyskusja. Na pytanie o to czy możliwe jest dojrzałe przeżywanie płciowości mimo zaniedbań w wychowaniu, p. dr D. Kornas-Biela odpowiedziała, że należy odrzucić wszelki determinizm. Łaska, praca nad sobą oraz otrzymanie od innych (dziadków, wychowawców) tego, czego nie otrzymało się od rodziców, może dać taką możliwość. Nie ulega jednak wątpliwości, że prawdopodobieństwo dojrzałego przeżywania płciowości jest w takich sytuacjach o wiele mniejsze. Ks. dr P. Kieniewicz zapytał o rolę pierwszych doświadczeń seksualnych w procesie wychowania. W odpowiedzi zwrócono uwagę na fakt, że takie doświadczenia stają się swoistą matrycą. I choć – jak powiedziano – nie ma konkretnych badań na ten temat, to niewątpliwie taka zależność istnieje. P. dr D. Kornas-Biela przy tej okazji zwróciła jeszcze uwagę, że to zaburzone relacje z rodzicami są często powodem wyboru partnera pierwszych doświadczeń seksualnych.

G. Gołębiowski pytał nieco prowokacyjnie: „czy to nie nadużycia ze strony Kościoła są powodem takiego a nie innego stosunku do jego nauczania na temat seksualności?” W odpowiedzi ks. J. Nagórny wyjaśniał, że Kościół nie „wtrąca się” – jak to się dziś określa – do życia seksualnego, ale ma odwagę stawiać wymagania w duchu odpowiedzialności i miłości, podczas gdy dzisiejszy permisywizm utożsamia

miłość z rezygnacją ze stawiania wymagań. Podkreślono także rolę mediów w promowaniu libertynizmu w dziedzinie seksualnej. Ks. J. Nagórny zwrócił uwagę na współczesny strach przed – jak to nazwał – „cieplejszymi” gestami wobec dzieci. P. dr D. Kornas-Biela określiła to jako trend zaplanowany, zmierzający do osłabienia rodziny, zantagonizowania relacji dzieci–rodzice, lansowany nie tylko przez media, ale będący elementem głębszej, zaplanowanej polityki. Odpowiedzią na takie wyzwania jest prawdziwa miłość małżeńska, więź między rodzicami, która – jak podkreślono – odgrywa ogromną rolę w wychowaniu. Na pytanie „co najlepszego możemy dać dziecku?”, odpowiedź brzmi: „naszą miłość małżeńską”. W podsumowaniu części przedpołudniowej sympozjum o. A. Derdziuk, wskazując na dopełnianie się referatów, podkreślił, że przesłanie moralne Kościoła w dziedzinie płciowości jest swoistą terapią. Podziękowanie ks. J. Nagórnego oraz życzenia imieninowe o. A. Derdziukowi zakończyły sesję przedpołudniową.

Sesji popołudniowej przewodniczył ks. dr hab. Sławomir Nowosad, prof. KUL. Składały się na nią komunikaty poświęcone kolejno tematyce: *stosunków pozamałżeńskich* (ks. dr Marian Pokrywka), *autoerotyzmu* (ks. dr hab. Krzysztof Jeżyna, prof. KUL), *homoseksualizmu* (dr Piotr Kieniewicz MIC), *dewiacji seksualnych* (ks. dr Tadeusz Zadykowicz), *pornografii* (dr hab. Jerzy Gocko SDB) oraz *antykoncepcji* (mgr Katarzyna Dawiec).

W dyskusji odniesiono się do niektórych problemów szczegółowych związanych z tematyką wygłoszonych komunikatów. Wskazywano na źródła, zakres oraz drogi przezwycięzania tego typu zjawisk. W kontekście lansowanego mitu spełnienia na płaszczyźnie cielesnej oraz licznych kłamstw, jakie mają miejsce w wymiarze przeżywania płciowości, zwracano uwagę na praktyczne problemy związane z uzasadnianiem niegodziwości tego typu działań. Wobec współczesnej niewiary w człowieka, która pcha go w świat złudy i iluzji; przeświadczenia, że świat techniki zastąpi miłość, podkreślano konieczność jednoznacznej, opartej na jasnych zasadach, oceny moralnej tych czynów oraz konieczność dobrej woli ze strony osoby, która chce się poddać terapii. Uczestnicy dyskusji zauważali konieczność odnoszenia się do dość powszechnych, a jakże błędnych, opinii (np., że „chcącemu nie dzieje się krzywda” czy, że „dobre intencje usprawiedliwiają wszelkie działania”). Jeszcze raz podkreślono aktualność omawianej tematyki, czego przykładem był fakt, że sympozjum miało miejsce w przeddzień dyskusji nad ustawą o związkach homoseksualnych, jaka miała odbyć się następnego dnia w Senacie RP. Podsumowanie ks. S. Nowosada, przewodniczącego tej dyskusji, oraz podziękowania wszystkim jej uczestnikom i zapowiedź opublikowania materiałów zakończyły sympozjum.